

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

RADA

Usnesení Rady o dalším rozvoji Evropského prostoru vzdělávání za účelem podpory systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměřených na budoucnost

(2019/C 389/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

V SOUVISLOSTI S PROBÍHAJÍCÍMI DISKUSEMI O BUDOUCNOSTI EVROPY

ZDŮRAŽŇUJE, ŽE:

1. Evropa se nachází v éře, v níž evropskou společnost a občany intenzivně ovlivňují globalizace, technologický pokrok, výzvy v oblasti udržitelnosti, přetrvávající problémy týkající se sociálního začleňování, politická nestabilita a demografické změny. Tyto společné výzvy vyžadují od členských států společnou reflexi a koordinovaná opatření;
2. prioritami budoucí spolupráce v této oblasti jsou úloha vzdělávání a odborné přípravy při podpoře občanství a demokracie, osobního rozvoje, sociálního začleňování, rovných příležitostí a posilování postavení a dále při podpoře blahobytu a soudržných společností. Dvě hlavní společenské úlohy vzdělávání a odborné přípravy, totiž jejich přínos z hlediska konkurenceschopnosti, inovací a zaměstnatelnosti a jejich přispívání k aktivnímu občanství, sociálnímu začleňování, soudržnosti a osobnímu rozvoji, jsou v dnešní společnosti úzce propojeny a plně míře se doplňují;
3. vzdělávání a odborná příprava jsou klíčovými politickými nástroji pro vytváření a zachování udržitelného růstu a konkurenceschopnosti a pro podporu zaměstnanosti a účasti na trhu práce na evropské úrovni. Jejich potenciál při řešení širších společenských výzev by měl být plně uznán při přípravě nové růstové strategie pro Unii. Vysoce kvalitní vzdělávání a odborná příprava poskytují Unii konkurenční výhodu ve stále více digitální a na znalostech založené světové ekonomice, neboť v budoucnu bude Evropa ještě závislejší na kreativních, vysoce kvalifikovaných lidech s kvalitním vzděláním. Rovněž bude nezbytné usměrňovat vývoj a zavádění nových technologií a podporovat přechod Unie na oběhové a klimaticky neutrální hospodářství, a to prostřednictvím podpory znalostí, dovedností a kompetencí nezbytných k prosazování těchto změn;
4. evropská spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy je zásadním politickým nástrojem pro přípravu inovativních, na budoucnost orientovaných a patřičně reagujících strategií zaměřených na řešení těchto společných výzev, při současném dodržování zásad subsidiarity a proporcionality a respektování bohaté rozmanitosti systémů vzdělávání a odborné přípravy v Unii;

V SOUVISLOSTI S PROVÁDĚNÍM NOVÉ STRATEGICKÉ AGENDY NA OBDOBÍ 2019–2024, KTEROU STANOVILA EVROPSKÁ RADA DNE 20. ČERVNA 2019

ZDŮRAŽŇUJE KLÍČOVOU ÚLOHU VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY NA VŠECH JEJICH ÚROVNÍCH A VE VŠECH JEJICH FORMÁCH PŘI PROVÁDĚNÍ HLAVNÍCH PRIORITY STRATEGICKÉ AGENDY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ TOHO, ABY LIDÉ MOHLI VYUŽÍVAT PŘÍLEŽITOSTI VYTVOŘENÉ SOUČASNÝMI HOSPODÁŘSKÝMI A SPOLEČENSKÝMI ZMĚNAMI A ABY SE TALENTY V EVROPĚ MOHLY ZDÁRNĚ ROZVÍJET, A TO S DŮRAZEM NA NÁSLEDUJÍCÍ:

5. investice do kvalitního vzdělávání a odborné přípravy pro všechny přinášejí značný užitek nejen občanům, ale i ekonomice a společnosti. Investice do kompetencí musí pokrývat všechny fáze života studujících. Dosažení kvalitních výsledků vzdělávání vyžaduje odpovídající zdroje, které musí být v průběhu celého celoživotního učení dobře vyváženy;

6. investice do vzdělávání, odborné přípravy a dovedností je třeba podporovat na evropské i vnitrostátní úrovni. Jsou zapotřebí účinné a inovativní pracovní metody, které podněcují k přístupu založenému na budování kapacit a podporují rozvoj systémů vzdělávání a odborné přípravy prostřednictvím inteligentních a strategických investic. Zvláštní pozornost by měla být věnována posilování kompetencí, které budou relevantní v budoucnu, strategickému využívání digitalizace a financování inovací, modernizované vzdělávací infrastruktury, inovativnímu a bezpečnému vzdělávacímu prostředí a zdokonaleným pedagogickým přístupům, jakož i zlepšování přístupu ke službám v oblasti celoživotního poradenství a jejich kvalitě. Investice by mohly zahrnovat další rozvoj Evropského prostoru vzdělávání a zlepšování součinnosti mezi evropskými nástroji financování, jakož i mezi unijními politikami a nástroji financování, jež jsou pro vzdělávání a odbornou přípravu relevantní;
7. je třeba plně prozkoumat potenciál vzdělávání a odborné přípravy, pokud jde o jejich příspěvek k dosažení klimaticky neutrální a ekologické Evropy. Vzdělávání a odborná příprava jsou klíčové pro poskytování znalostí, dovedností a kompetencí a pro podporu hodnot a motivace, jež mají zásadní význam pro umožnění spravedlivé společenské transformace. Evropské úsilí pro zelenou Evropu, vycházející z doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení a doporučení Rady o podpoře společných hodnot, musí zahrnovat všechny úrovně a všechny formy vzdělávání a odborné přípravy a všechny fáze života a umožňovat činnosti iniciované na místní i regionální úrovni a ve spolupráci s občanskou společností, aby bylo dosaženo pokroku směrem k naplnění příslušných cílů udržitelného rozvoje stanovených OSN;
8. evropský pilíř sociálních práv by měl být s náležitým ohledem na příslušné pravomoci prováděn na evropské úrovni i na úrovni členských států. Právo na kvalitní a inkluzivní vzdělávání, odbornou přípravu a celoživotní učení by mělo být respektováno v každé fázi života, od raného dětství až do vyššího věku, a na všech úrovních a ve všech formách vzdělávání a odborné přípravy a v součinnosti s úsilím vyvíjeným v souvislosti s Evropským prostorem vzdělávání. Při provádění by se měla zvláštní pozornost věnovat faktické dostupnosti, rovným příležitostem a politikám začleňování, aby tak byl zajištěn přístup k celoživotnímu učení i přechody k němu;

V SOUVISLOSTI S DALŠÍM ROZVOJEM VIZE EVROPSKÉHO PROSTORU VZDĚLÁVÁNÍ DO ROKU 2025

ZDŮRAZŇUJE:

9. že je důležité zajistit, aby byly zachovány a podporovány společné hodnoty Unie, včetně demokracie, právního státu a základních práv;
10. že bylo dosaženo významného pokroku v souvislosti s Evropským prostorem vzdělávání a že je třeba zasazovat se důsledněji o další ambiciózní rozvoj jeho obecných i dílčích cílů a rozsahu, aby se Evropský prostor vzdělávání mohl stát realitou a aby Evropa zaujala přední místo na světě coby učící se společnost, že je třeba přispívat ke kultuře, která podněcuje, posiluje a motivuje lidi i společnosti k učení a inovacím, a to na všech úrovních a ve všech formách vzdělávání a odborné přípravy a ve všech fázích života;
11. že je důležité vypracovat budoucí strategický rámec pro spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy jakožto nástroj na podporu a provádění Evropského prostoru vzdělávání a přispívat k jeho úspěšné realizaci a dalšímu ambicióznímu rozvoji;
12. při realizaci Evropského prostoru vzdělávání plní zásadní úlohu program Erasmus+, jenž poskytuje široký přístup k mobilitě ve vzdělávání, jakož i posílená strategická partnerství a politická podpora pro inkluzivnější politiky v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže založené na celoživotním učení, zohledňující genderové hledisko a zaměřené na inovace;
13. že je třeba nadále vynakládat úsilí v zájmu podpory a rozvoje spolupráce mezi členskými státy na evropské úrovni s cílem posílit vzájemné učení a výměnu osvědčených postupů a zároveň odstranit překážky bránící mobilitě ve vzdělávání, jakož i podporovat členské státy v souvislosti s komplexním rozvojem jejich systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem přispět k celkové udržitelnosti těchto systémů a v konečném důsledku posílit vzestupnou sociálně-ekonomickou konvergenci;
14. že je třeba analyzovat a řešit globální výzvy a příležitosti, zejména v oblasti změny klimatu, digitalizace, umělé inteligence a zavádějících nebo nepravdivých informací, a to posílením rozvoje znalostí, dovedností a kompetencí a kritického myšlení, počínaje základními dovednostmi až po vysoké kvalifikace, a to na všech úrovních a ve všech formách vzdělávání a odborné přípravy;

VYZÝVÁ KOMISI, ABY PŘI DALŠÍ PRÁCI V SOUVISLOSTI S EVROPSKÝM PROSTOREM VZDĚLÁVÁNÍ A BUDOUCÍM STRATEGICKÝM RÁMCEM PRO SPOLUPRÁCI V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY, V SOULADU SE SVÝMI PRAVOMOCEMI A S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM SUBSIDIARITY:

15. měla na paměti ambice vyjádřené v závěrech Rady o směřování k vizi Evropského prostoru vzdělávání, podle nichž by tento prostor měl být podpořen nepřetržitým procesem celoživotního učení, počínaje předškolním vzděláváním a péčí, přes školní vzdělávání a odborné vzdělávání a přípravu až po vysokoškolské vzdělávání a vzdělávání dospělých, a pokračovala v důrazných opatřeních zaměřených na odstranění překážek bránících mobilitě ve vzdělávání, na prosazování a posilování mobility a spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jakož i na podporu členských států při modernizaci jejich systémů vzdělávání a odborné přípravy, na podporu výuky a studia jazyků a vzájemné uznávání kvalifikací a výsledků z období studia v zahraničí;
16. vyvíjela další iniciativy zaměřené na vytvoření skutečného Evropského prostoru vzdělávání s cílem dále rozvinout jeho obecné i dílčí cíle a rozsah a posílit jeho vazby se strategickým rámcem spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy v období po roce 2020; a přijala vhodná opatření k zajištění toho, aby se všem úrovním a všem formám vzdělávání a odborné přípravy dostávalo stejné podpora;
17. plně využívala potenciálu priorit strategické agendy na období 2019–2024, a to posílením investic do těch kompetencí, které jsou zapotřebí ke splnění požadavků trhu práce a proměňující se společnosti, jež vyvstaly mimo jiné v důsledku změny klimatu, globalizace, digitalizace, umělé inteligence a robotizace, s cílem podpořit inovace, účast na životě demokratických společností a sociální začlenění;
18. překročila ke společné reflexi ohledně možností, vhodných politických opatření a výstupů, které by přispěly ke strategickému cíli klimaticky neutrální a zelené Evropy a spravedlivému přechodu k takové Evropě; a při vytváření evropských politik týkajících se zelené Evropy zohlednila bohatý potenciál vzdělávání a odborné přípravy, zejména prostřednictvím programu Erasmus+ a se zaměřením na aktivní účast osob zapojených do procesu učení v rámci vzdělávání pro udržitelný rozvoj;
19. nadále vynakládala koordinované úsilí s cílem dosáhnout pokroku v souvislosti s komplexním akčním plánem pro Evropu v oblasti digitálního vzdělávání a koordinovaným plánem v oblasti umělé inteligence, a to zajištěním doplňkovosti, přidané hodnoty a koordinace politických cílů a nástrojů s ohledem na Evropský prostor vzdělávání;
20. na základě souboru nástrojů spolupráce v rámci ET 2020 vypracovala konkrétní, na budoucnost orientované a inovativní pracovní metody pro evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. V plné míře lze prozkoumat možnosti využívání nástrojů spolupráce, jako jsou mezinárodní analýzy, výzkumné a studijní návštěvy a pilotní projekty založené na spolupráci, s cílem inovovat a testovat politiky a prováděcí nástroje a vypracovávat a prosazovat tematické scénáře založené na výzkumu, jakož i dlouhodobé prognózy týkající se budoucnosti práce a společnosti s ohledem na vývoj v Evropě i na celosvětový vývoj;
21. vypracovala nové způsoby, jak vzdělávat a podporovat kompetentní, motivované a vysoce kvalifikované učitele, školitele, pedagogické pracovníky a vedoucí pracovníky škol a jak podporovat jejich průběžný profesní rozvoj a vysoce kvalitní vzdělávání učitelů založené na výzkumu;

DÁLE VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY V SOULADU SE SVÝMI PŘÍSLUŠNÝMI PRAVOMOCEMI A S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM SUBSIDIARITY:

22. podporovaly rozvoj digitálních dovedností a kompetencí, inovací a podnikatelského myšlení ve vzdělávání a odborné přípravě pro všechny účastníky vzdělávání, a to otevřením vzdělávání pružnějším vzdělávacím možnostem a posílením propustnosti mezi různými formami vzdělávání a odborné přípravy, jakož i zajištěním inkluzivních a inovativních přístupů, včetně úsilí zaměřeného na řešení nerovností;
23. podporovaly zlepšení s cílem zajistit vysoce kvalitní, inkluzivní, celoživotní a flexibilní systémy vzdělávání a odborné přípravy zohledňující genderové hledisko a založené na inovacích;
24. plně využívaly potenciálu všech příslušných oblastí vzdělávání a odborné přípravy s cílem prohloubit Evropský prostor vzdělávání a usilovaly o zajištění rovnováhy mezi všemi příslušnými úrovněmi a formami vzdělávání a odborné přípravy a o zapojení všech těchto úrovní a forem;

25. pokračovaly v úsilí směřujícím k zajištění inkluzivních a vysoce kvalitních systémů předškolního vzdělávání a péče, prosazovaly opatření na podporu klíčových kompetencí a inkluzivního, vysoce kvalitního vzdělávání pro všechny, dále rozvíjely evropskou spolupráci v oblasti školního vzdělávání, odborného vzdělávání a přípravy, vysokoškolského vzdělávání a vzdělávání dospělých a podporovaly vynikající výuku na všech úrovních vzdělávání, mimo jiné posílením přeshraniční mobility a spolupráce učitelů, vytvářením a rozvojem excelence v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a podporou učení založeného na pracovní činnosti ve všech jeho formách;
26. podporovaly spolupráci a sdílení informací prokazujících přínosnost investic do vzdělávání a odborné přípravy, neboť lepší poznatky, údaje a analýzy týkající se přínosů efektivních veřejných investic do vzdělávání a odborné přípravy mohou členským státům pomoci vytvořit inkluzivnější, účinnější a reakceschopnější systémy vzdělávání a odborné přípravy, avšak současně aby zabránily další administrativní zátěži pro členské státy;
27. v souladu s novou agendou dovedností pro Evropu a s doporučením Rady o sledování uplatnění absolventů podporovaly vypracovávání společných vhodných nástrojů pro sledování uplatnění absolventů vysokých škol a zařízení odborného vzdělávání a přípravy na vnitrostátní úrovni;

S OHLEDEM NA DALŠÍ ROZVOJ INICIATIVY TÝKAJÍCÍ SE EVROPSKÝCH UNIVERZIT

POVAŽUJE:

28. vytváření prvních Evropských univerzit za ambiciózní iniciativu, která může otevřít cestu k intenzivnější, inovativnější a strukturovanější spolupráci mezi všemi typy vysokoškolských institucí ze všech regionů Evropy, na všech úrovních a ve všech oblastech činnosti, od učení a výuky po výzkum a inovace; má za to, že by se mohlo jednat o zásadní krok vpřed v oblasti spolupráce mezi jednotlivými institucemi, kdy budou předkládány různé inspirativní vize, modely a náměty pro interakci ve prospěch budoucího rozvoje Evropského prostoru vzdělávání v souladu s měnícími se potřebami společnosti;

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY V SOULADU SE SVÝMI PŘÍSLUŠNÝMI PRAVOMOCEMI A S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM SUBSIDIARITY:

29. hledaly způsoby, jak zvýšit informovanost o Evropských univerzitách, a vybízely vysokoškolské instituce různých typů k účasti na této iniciativě, a za tímto účelem zajistily, aby byla iniciativa vysoce kvalitní, jakož i inkluzivní ze zeměpisného a sociálního hlediska, a stala se tak skutečně úspěšnou, a to:
 - a) usnadněním výměny příslušných informací mezi stranami s cílem posílit spolupráci a zlepšit účinnost přijatých přístupů;
 - b) zajištěním vhodného prostředí pro realizaci iniciativy tím, že budou co nejlépe využívány dostupné zdroje a učiněny vhodné kroky k odstranění případných legislativních i nelegislativních překážek na vnitrostátní úrovni, bude-li to nezbytné;
 - c) využíváním stávajících i připravovaných nástrojů a mechanismů k usnadnění přeshraniční mobility a spolupráce, jako je evropský přístup k zajišťování kvality společných programů a iniciativa týkající se evropské studentské karty, a podporou plnění dohodnutých závazků, jako je doporučení Rady o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací a období studia v zahraničí, jakož i závazků souvisejících s Evropským prostorem vysokoškolského vzdělávání;
 - d) posouzením stávajícího rámce politiky v oblasti mobility ve vzdělávání, jakož i evropského rámce pro zajišťování kvality s cílem zhodnotit, zda jsou vhodné pro podporu transformačních změn, a posílit spolupráci v oblasti vysokoškolského vzdělávání;
 - e) určením silných stránek a příležitostí ke zlepšení na základě sdílených informací a analýzy pokroku v rámci dané iniciativy;
 - f) využitím zkušeností a poznatků získaných během pilotního projektu Evropských univerzit při tvorbě politik a dalším rozvoji související spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a posouzením potřeby přijmout vhodné politiky pro účely iniciativy Evropských univerzit.

PŘÍLOHA

PŘI PŘIJÍMÁNÍ TOHOTO USNESENÍ RADA PŘIPOMÍNÁ PŘEDEVŠÍM TYTO ZÁKLADNÍ POLITICKÉ DOKUMENTY:

1. Závěry Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) (12. května 2009)
2. Doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení (20. prosince 2012)
3. Prohlášení o prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání (Paříž 17. března 2015)
4. Ministerské prohlášení z Jerevanu (15. května 2015)
5. Společná zpráva Rady a Komise o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) – Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (23. a 24. listopadu 2015)
6. Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o prosazování socioekonomického rozvoje a inkluzivnosti v EU prostřednictvím vzdělávání: přínos vzdělávání a odborné přípravy pro evropský semestr 2016 (24. února 2016)
7. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Nová agenda dovedností pro Evropu (10. června 2016)
8. Doporučení Rady o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé (19. prosince 2016)
9. Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o začlenění v rámci rozmanitosti v zájmu dosažení vysoce kvalitního vzdělávání pro všechny (17. února 2017).
10. Doporučení Rady o evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení (22. května 2017)
11. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury: příspěvek Evropské komise k setkání vrcholných představitelů v Göteborgu (17. listopadu 2017)
12. Doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů (20. listopadu 2017)
13. Závěry Rady o obnoveném evropském programu v oblasti vysokoškolského vzdělávání (20. listopadu 2017)
14. Závěry Rady o rozvoji škol a vynikající výuce (20. listopadu 2017)
15. Závěry Evropské rady (17. prosince 2017)
16. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o akčním plánu digitálního vzdělávání (17. ledna 2018)
17. Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o hodnocení programu Erasmus+ v polovině období (31. ledna 2018)
18. Doporučení Rady o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu (15. března 2018)
19. Závěry Rady o směřování k vizi evropského prostoru vzdělávání (22. května 2018)
20. Doporučení Rady o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce (22. května 2018)
21. Doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (22. května 2018)
22. Ministerské prohlášení z Paříže (25. května 2018)
23. Doporučení Rady o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí (26. listopadu 2018)

24. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o koordinovaném plánu v oblasti umělé inteligence (7. prosince 2018)
 25. Závěry Rady „Směrování ke stále udržitelnější Unii do roku 2030“ (9. dubna 2019)
 26. Doporučení Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (22. května 2019)
 27. Doporučení Rady o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků (22. května 2019)
 28. Závěry Rady o budoucnosti vysoce digitalizované Evropy po roce 2020: „Posílení digitální a hospodářské konkurenceschopnosti v Unii a digitální soudržnosti“ (7. června 2019)
 29. Evropská rada: Nová strategická agenda 2019–2024 (20. června 2019)
-